

PWYLLGOR CRAFFU STRYDLUN A PHEIRIANNEG

(O Bell Trwy Teams)

Aelodau sy'n Bresennol:

Dydd Gwener, 5 Tachwedd 2021

Cadeirydd: Cynghorydd R.W.Wood

Cynghorwyr: A.R.Aubrey, C.Galsworthy, D.Keogh,
A.McGrath, W.F.Griffiths, R.Davies, J.Hale a/ac
S.Lynch

**Swyddogion sy'n
Bresennol:** D.Griffiths, M.Roberts, C.Plowman, J.Griffiths,
C.Powney, S.Cook a/ac J.Woodman-Ralph

Gwahoddedigion: Cynghorwyr M.Harvey, A.Wingrave a/ac
H.C.Clarke

1. **CYHOEDDIAD Y CADEIRYDD**

Cyhoeddwyd bod Eitem 9 ar Agenda Bwrdd y Cabinet, 'Opsynau dylunio ar gyfer gwaith adfer Tomen Cilmaengwyn uwchben Ysgol Gynradd Godre'r Graig', wedi ei thynnu'n ôl o gael ei hystyried yn y cyfarfod hwn i alluogi Swyddogion i geisio gwybodaeth atodol bellach. Cadarnhawyd y byddai adroddiad ynghylch y mater hwn yn cael ei gyflwyno i'w ystyried yn y cyfarfod nesaf.

2. **DATGANIADAU O FUDDIANNAU**

Gwnaeth yr Aelod canlynol ddatganiad o fudd:

Y Cyng. M Harvey -

Parthed. Eitem 8 Agenda Bwrdd y Cabinet - Adroddiad Parcio Blynnyddol 2020/2021, oherwydd yn ei rôl yn gweithio i Heddlu De Cymru, mae'n asesu meysydd parcio sy'n cael eu crybwyll yn yr adroddiad fel rhan o'r Cynllun Parcio Mwy Diogel.

3. YMGYRCH GORFODI PARCIO 2021

Derbyniodd y Pwyllgor adroddiad ynghylch Ymgyrch Gorfodi Parcio 2021, a oedd yn manylu ar y lefelau staffio presennol yn is-adran gwasanaethau parcio'r awdurdod.

Gofynnodd yr Aelodau a oedd y cyngor yn cyfyngu ar nifer yr hawlenni sy'n cael eu rhoi mewn perthynas â'r lleoedd parcio sydd ar gael; ac os cafodd hyn unrhyw effaith ar y strydoedd cyfagos, yn enwedig ardaloedd tai teras. O ran y polisi presennol, dywedwyd y gallai dau breswlydd fesul aelwyd dderbyn hawlenni parcio; lleihawyd hyn i un hawlen os oedd ardaloedd parcio oddi ar y ffordd neu os oedd garej yn yr eiddo. Nid oedd y cynllun hawlenni presennol yn gwarantu lle yng nghilfachau preswylwyr, fodd bynnag roedd yn cynnig cyfle gwell i breswylwyr barcio'n nes at eu heiddo. Nodwyd, pan fydd Swyddogion yn asesu stryd, fod yn rhaid iddynt gadw tua 30% o'r stryd yn anghyfyngedig, sy'n caniatáu i ymwelwyr a'r rheini nad oeddent yn gallu parcio mewn cilfach, allu parcio mewn ardal anghyfyngedig; lle'r oedd strydoedd cyfyngedig iawn, mae'n anochel weithiau y bydd yn rhaid i breswylwyr barcio ar strydoedd cyfagos. Soniodd swyddogion, gyda chynnydd yn nifer y cerbydau preifat, fod mwy o geir na lleoedd parcio ar y strydoedd mewn rhai ardaloedd, yn enwedig lle'r oedd tai teras. Ychwanegwyd, er mwyn cyflwyno hawlen ar gyfer parcio ar y stryd, mae'n rhaid i'r car fod wedi'i gofrestru i eiddo ar y stryd.

Soniwyd bod rhai ardaloedd a lleoedd ar draws y Fwrdeistref Sirol a allai fod yn addas ar gyfer cilfachau parcio ychwanegol, er enghraifft, ymylon; Gofynnwyd i swyddogion a allent ymchwilio i'r math hwn o ateb i'r broblem ac a oedd unrhyw grantiau y gellid eu defnyddio i gwblhau'r gwaith hwn. Dywedodd Swyddogion nad oedd grantiau penodol ar gael i greu cilfachau parcio preswyl oddi ar y ffordd; yn y gorffennol, bu cynlluniau lle'r oedd y cyngor yn gallu creu cilfachau parcio oddi ar y ffordd, fodd bynnag ni fu unrhyw gynlluniau tebyg ers tro oherwydd y pwysau ar y gyllideb cynnal a chadw priffyrdd.

Nodwyd bod y math hwn o waith yn bosib pe deuai arian heb ei gynllunio ar gael; roedd y tîm yn agored i awgrymiadau a byddent bob amser yn ceisio creu lleoedd parcio ychwanegol, lle bo hynny'n bosib, i breswylwyr. Esboniwyd y byddai angen hysbysu Swyddogion o broblemau penodol yn wardiau'r Aelodau er mwyn iddynt nodi unrhyw gyfleoedd am gyllid i ariannu prosiectau gwaith penodol.

Cododd yr Aelodau bwyntiau'n ymwneud â phatrwm gwaith y staff a'r angen am ragor o adnoddau yn y gwasanaeth; a dywedon nhw er

bod rhai elfennau gorfodi wedi bod yn effeithiol, fel y fan teledu cylch cyfyng, byddai angen rhagor ohonynt er mwyn gwneud y gwaith gorfodi'n fwy effeithiol. Cadarnhaodd Swyddogion fod y fan teledu cylch cyfyng wedi bod yn effeithiol iawn ers iddi gael ei chyflwyno; fodd bynnag, o dan y ddeddfwriaeth, gallai'r fan teledu cylch cyfyng orfodi rhai gorchmynion traffig yn unig, fel y rheini'n ymwneud â llinellau melyn dwbl, safleoedd bysus a chilfachau bysus, marciau igam ogam a gorchmynion ysgol. Nodwyd y gwnaed newidiadau cymhleth pan gyflwynwyd y cerbyd hwn oherwydd bod yn rhaid digideiddio pob gorchymyn traffig ar draws y fwrdeistref sirol; roedd hyn oherwydd bod y fan teledu cylch cyfyng yn codi lle mae gorchymyn yn dechrau ac yn gorffen o System Leoli Fyd-eang. Ychwanegwyd bod Swyddogion yn cydnabod bod yn rhaid rheoleiddio gorchmynion traffig o gwmpas ysgolion yn llwyr ar draws y fwrdeistref sirol; cymerodd hyn gryn dipyn o amser i'w gwblhau. Cadarnhaodd Swyddogion eu bod ar hyn o bryd yn gweithio trwy gostau i brynu cerbyd arall o bosib oherwydd effeithiolrwydd y fan bresennol a nifer y ceisiadau am gerbyd ychwanegol gan yr Aelodau Etholedig; byddai hyn yn cynyddu camau gorfodi yn y fwrdeistref sirol, fodd bynnag gallai'r faniau fod mewn lleoliadau penodol ar adegau penodol yn unig. Cadarnhawyd pan fyddai angen newid y fan bresennol, y byddai cerbyd trydan ag allyriadau isel yn cael ei brynu a bydd yr un peth yn berthnasol wrth brynu cerbydau ychwanegol.

O ran adnoddau, amlygwyd bod y lefelau staffio wedi aros yr un peth fwy neu lai ers y rhoddwyd pwerau gorfodi i awdurdodau lleol; ers hynny, dros yr 20 mlynedd diwethaf, cyflwynwyd tua 600 o orchmynion traffig gorfodadwy ychwanegol ar draws y fwrdeistref sirol, roedd nifer y meysydd parcio awyr agored a meysydd parcio oddi ar y ffordd wedi cynyddu, yn ogystal â rhai o feysydd parcio'r parciau gwledig y mae'r cyngor yn eu gorfodi. Yn ogystal, soniwyd y bu cynnydd mewn gweithgarwch ar lan môr Aberafan yn ystod misoedd yr haf a llawer o gyrchfannau twristaidd eraill yn y fwrdeistref sirol; roedd hyn hefyd yn cael effaith ar y gwasanaeth oherwydd bod yr ardaloedd hynny'n dod yn fwy poblogaidd, felly roedd yn rhaid i Swyddogion ymateb i'r ffactorau hyn. Dywedwyd bod pwysau difrifol ar y gwasanaeth parcio oherwydd y materion hyn a godwyd.

Hysbyswyd y Pwyllgor fod datblygiadau newydd wedi cael effaith sylweddol ar ardaloedd trefol, ac wedi effeithio ar rai strydoedd preswyl; er enghraifft, cafwyd llawer o anawsterau gyda cheir oedd wedi'u parcio heb ganiatâd ar gampws y brifysgol ar Fabian Way, ac

oherwydd hyn roedd Swyddogion wedi defnyddio camau gorfodi yn yr ardal pan oedd y brifysgol yn weithredol.

Anhawster arall a nodwyd oedd y safleoedd tacsis; fodd bynnag, roedd cydweithwyr yn y Tîm Trwyddedu wedi cyflwyno adroddiad i'r Cabinet yn ddiweddar i alluogi ymagwedd fwy cydlynol at orfodi'r safleoedd tacsis.

O ran lefelau staffio, nodwyd bod gan y gwasanaeth gyfanswm o 10 Swyddog, gyda dau o'r rheini'n Uwch-swyddogion; roedd un swydd yn cael ei hysbysebu ar hyn o bryd gan fod gweithiwr wedi gadael y cyngor yn ddiweddar. Cadarnhawyd, gyda'r recriwt newydd, y byddai'r lefelau staffio'n gyfanswm o naw gweithiwr, gan fod un Uwch-swyddog wedi'i ddefnyddio i gynorthwyo gyda'r Gwasanaeth Profi, Olrhain, Diogelu (POD). Soniwyd bod y staff yn gweithio shifftiau a rennir, a thynnodd Swyddogion sylw at yr amseroedd a'r dyddiau amrywiol a oedd yn yr amserlen; Gofynnwyd i Swyddogion hefyd weithio goramser i gefnogi gorfodi gyda'r nos.

Cafwyd trafodaeth ynglŷn â'r peiriannau tocynnau parcio, sydd bellach yn derbyn taliadau digyffwrdd; Holodd yr Aelodau a oeddent yn hawdd i'w defnyddio. Esboniwyd bod y nodwedd ddigyffwrdd yn gymharol hawdd ei defnyddio; roedd yn gofyn i'r defnyddiwr nodi rhif cofrestru'i gar a thapio'i gerdyn digyffwrdd yn erbyn y peiriant cyn y byddai tocyn yn cael ei ddarparu. Dywedodd swyddogion y bu cynllun graddol i adnewyddu'r holl beiriannau tocynnau parcio talu ac arddangos ar draws y fwrdeistref sirol; roedd rhai bellach yn beiriannau wedi'u pweru gan ynni solar, ac roedd eraill yn wifredig. Ychwanegwyd bod pob un o'r peiriannau bellach yn ddwyieithog, a bod a opsiynau amrywiol i dalu am barcio; roedd hyn yn cynnwys talu drwy sglodyn a PIN, trwy arian parod a thaliad digyffwrdd. Hysbyswyd yr aelodau fod y gwasanaeth hefyd yn y broses o gyflwyno opsiwn talu dros y ffôn trwy'r cyfleuster MiPermit, i bob maes parcio ledled y fwrdeistref sirol; roedd hyn eisoes ar waith ym maes parcio ar lan môr Aberafan, ac yn caniatáu i'r cyhoedd dalu am eu tocyn ar eu ffôn.

Amlygodd swyddogion fod casglu arian parod o'r peiriannau tocynnau parcio wedi cael ei leihau'n sylweddol gan fod mwy o bobl yn dewis talu trwy gerdyn neu trwy ddull di-arian; roedd y gwasanaeth wedi gallu adolygu'r system casglu arian parod yn ei chyfanrwydd oherwydd hyn. Nodwyd mai ychydig iawn o arian parod oedd bellach yn y peiriannau, a gosodwyd arwyddion i hysbysu'r cyhoedd o hyn; cafwyd nifer o ddigwyddiadau lle'r oedd unigolion wedi ceisio torri i

mewn i'r peiriannau, felly roedd yn bwysig sicrhau bod y cyhoedd yn ymwybodol bod y system bellach yn ddi-arian yn bennaf.

Gofynnwyd, lle'r oedd problemau mawr gyda pharcio mewn rhai strydoedd, a fyddai modd cael gwared â rhai o'r ymylon glaswelltog er mwyn caniatáu lleoedd parcio ychwanegol. Cadarnhaodd Swyddogion eu bod yn fodlon nodi cyfleoedd lle y gellid cyflawni hyn; roedd gwahanol gamau i wneud hyn, ac roedd un ohonynt yn cynnwys cysylltu â'r Tîm Diogelwch Ffyrdd i gael eu barn o safbwynt diogelwch ffyrdd. Soniwyd bod Swyddogion mewn rhai lleoliadau yn y fwrdeistref sirol wedi cynghori yn erbyn creu lleoedd parcio ar ymylon glaswelltog yn enwedig o gwmpas ysgolion; yn yr achosion hyn ystyriodd swyddogion roi mesurau lliniaru eraill ar waith. Cadarnhawyd y byddai angen nodi a oedd cyllid cyfalaf ar gael ym mhob achos er mwyn i'r gwaith gael ei wneud.

Rhoddodd Swyddogion wybodaeth am y ddeddfwriaeth newydd y disgwylir iddi gael ei chyhoeddi yn ystod tymor Llywodraeth bresennol Cymru; un o brif elfennau hyn oedd parcio ar balmentydd. Esboniwyd bod pwerau gorfodi parcio ar balmant yn mynd i gael eu cymryd oddi wrth yr heddlu a'u rhoi i awdurdodau lleol yng Nghymru; bydd hyn yn rhoi pwysau ychwanegol sylweddol ar y timau gorfodi.

Gwnaed awgrym i gynnwys preswylwyr mewn trafodaethau ynghylch dod i hyd i atebion i broblemau parcio mewn ardaloedd preswyl.

Yn dilyn craffu, nodwyd cynnwys yr adroddiad.

4. **CRAFFU CYN PENDERFYNU**

Craffodd y Pwyllgor ar yr eitemau canlynol ar agenda Bwrdd y Cabinet:

Adolygiad Polisi Biniau Graean Bob Tair Blynedd

Rhoddwyd adolygiad o bolisi biniau graean y cyngor i'r Aelodau.

Esboniodd swyddogion fod y polisi biniau graean wedi cael ei lunio yn 2012, a'i fod wedi'i gyflwyno i'r Pwyllgor ar sail adolygiad tair blynedd ers hynny; ni fu unrhyw newidiadau i'r polisi ers iddo gael ei lunio yn 2012. Tynnwyd sylw at y ffaith oherwydd penderfyniadau anodd blaenorol ynghylch y gyllideb, gan gynnwys toriadau i'r Gwasanaethau Cymdogaethau, nad oedd llawer o arian ar gael ar hyn o bryd ar gyfer gweithgarwch ychwanegol yn y gwasanaeth.

Hysbyswyd yr Aelodau fod biniau graean wedi'u prynu mewn sypiau a'u bod yn cael eu hamnewid yn ôl yr angen, ynghyd ag ail-lenwadau y gellid eu prynu yn unol â'r polisi; y llynedd, adroddwyd bod tri bin graean wedi'u difrodi ac roedd naw bin graean yn absennol o'u lleoliad arferol.

Nodwyd bod cynnal biniau graean yn creu swm sylweddol o waith a galw am wasanaeth i'r Tîm Cymdogaethau; yn ogystal â'r gwaith o ail-lenwi rheolaidd a oedd fel arfer yn cael ei wneud, cafwyd 100 cais am ail-lenwadau ychwanegol y llynedd. Tynnodd Swyddogion sylw at y ffaith bod angen cydbwysio lefel gyfyngedig o adnoddau ar draws ystod o weithgareddau y mae'r Tîm Cymdogaethau yn eu cyflawni; oherwydd y ffaith nad oedd sefyllfa'r gyllideb wedi gwella, yr argymhelliad oedd cynnal y polisi am gyfnod o dair blynedd ychwanegol. Ychwanegodd Swyddogion, pe bai'r Aelodau am adolygu manylion y polisi, y byddai'n bwysig ystyried y ceisiadau am finiau graean gan yr holl Aelodau Etholedig yn eu cyfanwydd a sicrhau bod pa bynnag newidiadau a wnaed yn cyd-fynd â'r gyllideb fel y gellid eu hariannu a'u cynnal.

Mynegodd yr aelodau eu pryderon o ran y polisi biniau graean presennol gan dynnu sylw at yr anawsterau a brofwyd yn ystod misoedd y gaeaf; yn enwedig mewn ardaloedd lle nad oedd llawer o finiau graean neu unrhyw rai o gwbl. Roedd yr aelodau wedi gobeithio y byddai rhagor o finiau graean ar gael, yn enwedig mewn ardaloedd lle roedd rhiwiau; gofynnwyd a oedd ymarfer mapio wedi'i gwblhau i nodi ble roedd y gwahanol finiau graean wedi'u lleoli ac a ellid edrych i mewn i'w cyfartalrwydd.

Cadarnhaodd Swyddogion fod gan system gwybodaeth ddaearyddol y cyngor haen a oedd yn cynnwys lleoliad yr holl finiau graean ar draws y fwrdeistref sirol. Soniwyd bod gan y polisi biniau graean feini prawf cymhwysedd a oedd yn cynnwys y nodweddion a'r amodau angenrheidiol o gael bin graean ar gyfer ardaloedd gwahanol; roedd mwy o rhiwiau mewn rhai ardaloedd yn y fwrdeistref sirol nag eraill, felly byddent yn flaenoriaeth wrth gael gafael ar fin. Hysbyswyd yr Aelodau na fydd y dosbarthiad yn gyfartal oherwydd hyn.

Ychwanegwyd, dan y polisi presennol, bod hawl gan Aelodau i symud bin graean i leoliad arall yn eu ward os oedd angen; fodd bynnag, os nad oedd gan y ward fin graean i'w symud, yna ni fyddai hyn yn gallu digwydd.

Cafwyd trafodaeth ynglŷn â'r canllawiau presennol a gynhwyswyd yn y polisi. Gwnaeth yr Aelodau awgrymiadau amrywiol yn ymwneud â'r

hyn y gellid ei ychwanegu at y polisi a'i adolygu er mwyn gwneud gwelliannau; er enghraifft, ystyried oedran a diamddiffynedd preswylwyr, nodi a oedd ardaloedd penodol yn dueddol o gael rhew yn ystod tymor y gaeaf a rhoi disgrisiwn i Swyddogion pe bai achos cadarn dros ddarparu bin graean i ardal.

Yn dilyn y trafodaethau a'r pryderon a godwyd gan yr Aelodau, cynigiwyd ac eiliwyd diwygiad ffurfiol i'r argymhelliad a gynhwyswyd yn yr adroddiad a ddisbarthwyd:

'Bod y Polisi Binau Graean presennol yn parhau nes y bydd Pwyllgor Craffu'r Strydlun a Pheirianeg yn adolygu'r polisi ac y rhoddir adroddiad i'w ystyried mewn cyfarfod Bwrdd Strydlun a Pheirianeg y Cabinet yn y dyfodol'.

Penderfynwyd bod y Pwyllgor o blaid y gwelliant i'w ystyried gan Fwrdd y Cabinet.

Dangosyddion Perfformiad Allweddol 2021/2022 - Perfformiad Chwarter 1 (1 Ebrill 2021 - 30 Mehefin 2021)

Adroddodd Swyddogion am ddata rheoli perfformiad chwarter 1 ar gyfer y cyfnod 1 Ebrill 2021 i 30 Mehefin 2021.

Cyfeiriodd yr Aelodau at y dangosydd perfformiad yn ymwneud â chanran y gwastraff, boed wedi'i aildefnyddio, ei ailgylchu neu ei gompostio; a thynnodd sylw at y ffaith bod y ffigurau targed yn cynyddu. Cadarnhaodd Swyddogion mai'r targed cyfredol ar gyfer y dangosydd perfformiad hwn oedd 64%, a fyddai'n cynyddu i 70% ar gyfer y flwyddyn ddinesig 2024/25.

Yn dilyn craffu, nodwyd cynnwys yr adroddiad.

5. **BLAENRAGLEN WAITH**

Gofynnodd yr Aelodau i wybodaeth yn ymwneud â gorfodi gwastraff ar yr ochr yn y Gwasanaeth Gwastraff gael ei hychwanegu at y Blaenraglen Waith. Cytunwyd y byddai'r elfen hon yn cael ei chynnwys yn yr adroddiad ar orfodi sbwriel a thipio anghyfreithlon y disgwylir iddo gael ei gyflwyno i'r Pwyllgor ar 28 Ionawr 2022.

Nodwyd y Blaenraglen Waith ar gyfer Pwyllgor Craffu'r Strydlun a Pheirianeg.

6. **MYNEDIAD I GYFARFODYDD**

PENDERFYNWYD: Gwahardd y cyhoedd yn unol ag Adran 100A (4) a (5) o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972 o'r eitemau busnes canlynol a oedd yn debygol o gynnwys datganiadau posib o wybodaeth eithriedig, fel a ddiffinnir ym Mharagraff 14 ac Adran 4 o Atodlen 12A y Ddeddf uchod.

7. CRAFFU EITEM/EITEMAU PREIFAT CYN PENDERFYNU

Dewisodd y Pwyllgor graffu ar yr eitemau canlynol ar agenda Bwrdd y Cabinet:

Cytundeb Adran 38 Deddf Priffyrdd 1980, Taliad Swm Gohiriedig - Cae Morfa, Camau Tri a Phedwar Sgiwen

Derbyniodd yr Aelodau adroddiad mewn perthynas â sefyllfa Adran 38 Datblygiad Cae Morfa ynghylch lefel y symiau gohiriedig ar gyfer cynnal a chadw'r datblygiad yn y tymor hir.

Yn dilyn y broses graffu, roedd y Pwyllgor yn gefnogol i'r argymhelliad i fynd at Fwrdd y Cabinet.

CADEIRYDD